

FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci
A > Vladislavova 1460/12, 110 00
Praha 1, Czech Republic
T > + 420 222 522 480
E > info@fors.cz
www.fors.cz
IČO > 71010114

FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci
FoRS – Czech Forum for Development Co-operation

Vážený pan
PhDr. Lubomír Zaorálek
ministr
Ministerstvo zahraničních věcí ČR
Loretánské náměstí 5
118 00 Praha 1

Kopie: náměstek ministra Ing. Martin Tlapa, MBA
ředitelka Odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci PhDr. Hana Ševčíková
rozvojová spolupráce a humanitární pomoc, Stálé zastoupení ČR při EU, Ing. Mgr. Gabriela Boiteux
Pilná

V Praze dne 19. května 2015

Doporučení FoRS k jednání ČR o společné pozici EU pro zasedání o financování pro rozvoj v Addis Abebě a k prostředkům pro naplňování nového rozvojového rámce po roce 2015

Vážený pane ministře,

obracíme se na Vás v souvislosti s nadcházející Radou zahraničních věcí (FAC) 26. května, které se zúčastníte a na niž budou ministři EU zodpovědní za rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc projednávat zásadní otázky týkající se udržitelného rozvoje.

Tímto dopisem bychom Vás jménem FoRS – Českého fóra pro rozvojovou spolupráci chtěli požádat, abyste **jménem České republiky napomohl schválení progresivního společného stanoviska členských států EU pro jednání o financování rozvoje na konferenci v Addis Abebě v červenci letošního roku**. To by mělo **posílit roli rozvojových zemí při rozhodování o mezinárodních pravidlech** v oblasti daní a oddlužení, a tím zvýšit jejich schopnost mobilizovat domácí zdroje pro rozvoj, **potvrdit cíl EU pro oficiální rozvojovou spolupráci (ODA)** včetně termínu jeho naplnění a **rozšířit financování rozvoje při plném zohlednění principů efektivity rozvoje**. Úspěch konference k financování rozvoje je zásadní pro úspěšné schválení nového rozvojového rámce po roce 2015 (Cílů udržitelného rozvoje) i pro jednání o změnách klimatu, které se uskuteční v Paříži v prosinci letošního roku.

Nad rámec financování pro rozvoj bychom s Vámi pak rádi sdíleli náš **postoj k prostředkům implementace Cílů udržitelného rozvoje**, které jsou dalším důležitým bodem jednání Rady.

Společná pozice EU pro zasedání o financování pro rozvoj v Addis Abebě

FoRS i další zástupci evropského nevládního sektoru sdružení v Evropské konfederaci nevládních neziskových organizací pro humanitární pomoc a rozvoj CONCORD považují **v otázce financování pro rozvoj za klíčové následující oblasti**:

1) Mobilizace domácích zdrojů

Domácí zdroje představují nejudržitelnější a nejpředvídatelnější způsob financování vlastního rozvoje. Financování z těchto zdrojů rovněž zvyšuje tlak na dobré vládnutí a veřejnou kontrolu. Schopnost rozvojových zemí zajistit domácí zdroje je však často znemožněna nastavením globálního finančního, monetárního a obchodního systému. Domníváme se proto, že by EU měla ve své pozici k jednáním v Addis Abebě přispět k zefektivnění stávajícího mezinárodního systému směrem k rovnocennému zapojení rozvojových zemí do rozhodování, a to především podporou níže uvedených bodů:

- **Vytvoření mezivládního panelu pro daňové otázky.** Tento krok umožní rovnocenné zapojení všech zemí do vyjednávání a rozhodování o nových daňových pravidlech. V Závěrečném textu bychom kromě podpory na vytvoření tohoto panelu ocenili konkrétnější závazek ohledně toho, kdy bude tento orgán vytvořen a jak bude zajištěno jeho faktické fungování. Nepodporujeme, aby byl tento orgán pouhým doplňkem existujících vyjednávacích procesů. Má-li splnit svůj účel, je třeba, aby se stal hlavním globálním fórem pro jednání o daňových pravidlech.
- **Zavedení veřejného výkaznictví podle zemí pro velké nadnárodní korporace.** Doporučujeme, aby EU prosazovala, aby zprávy publikované nadnárodními společnostmi byly veřejně přístupné. Veřejná forma těchto zpráv výrazným způsobem usnadní možnosti odhalení případů agresivní daňové optimalizace a účelového přesouvání zisků.
- **Posílení multilaterální automatické výměny daňových informací i s rozvojovými zeměmi.** Jako problematický vnímáme aktuální požadavek dodržení reciprocity. Tedy, že pokud chce některá země přístup k daňovým informacím, musí zajistit stejný typ informací na své straně. Rozvojové země často nedisponují dostatečnými kapacitami pro sběr těchto informací a tím jsou z automatické výměny informací vyloučeny. Nedožívá se tak, jestli některé nadnárodní společnosti z daňových důvodů účelově nezakreslují zisky. Kromě podpory zapojení zemí s nízkými kapacitami do automatické výměny informací proto doporučujeme, aby se v textu explicitně objevil závazek, že v případě zemí s nízkými kapacitami nebude dočasně princip reciprocity uplatněn.
- **Zasadit se o ukončení škodlivých daňových praktik.** Jedná se zejména o zvláštní daňové režimy, které umožňují účelově přesouvat zisky do daňových jurisdikcí s nízkým zdaněním. Zisk tak není zdaněn v místě ekonomické aktivity. Účelové přesouvání zisků z daňových důvodů z rozvojových zemí umožňuje i stávající nastavení smluv o zamezení dvojího zdanění, které často zvýhodňují vyspělé státy.

2) Systémový přístup k oddlužení

Nesplacitelné státní dluhy rozvojových zemí patří mezi největší překážky jejich úspěšného vymanění se z chudoby. Dosavadní řešení přes dílčí úspěchy neustále selhávají. Je potřeba zvýšit odpovědnost dlužníků i věřitelů. Ze zkušenosti v hospodářské sféře se ukazuje, že nejlepším řešením je zavedení jasných insolvenčních pravidel a mechanismů k řešení nesplacitelných dluhů suverénních dlužníků.

- Věříme, že je potřeba změnit postoj k procesu oddlužování a podpořit **vytvoření mezinárodního insolvenčního mechanismu pro suverénní dlužníky** (tzv. *debt workout mechanism*), a to na základě rezoluce OSN (A/68/L.57/Rev.2). Tento by měl být spravedlivý, nezávislý a transparentní.

3) Potvrzení závazků v oblasti Oficiální rozvojové pomoci (ODA) a termín pro jejich naplnění

Cíle udržitelného rozvoje vyžadují mobilizaci nových zdrojů, veřejných i soukromých. Kromě objemu však u rozvojových financí zůstává důležitá jejich kvalita, tj. **efektivní využití financí dle rozvojových potřeb partnerských zemí a místních lidí**. Nezastupitelnou roli přitom na straně veřejných financí pro rozvoj bude i po roce 2015 nadále sehrávat oficiální rozvojová pomoc (ODA). Jejím cílem musí nadále zůstat **odstranění chudoby a všech forem nerovností**.

Květnové jednání FAC je klíčovým momentem, kdy by EU měla potvrdit své odhodlání zůstat nejen vůdčím donorem rozvojové pomoci, ale i progresivním aktérem na poli udržitelného rozvoje. Členské státy EU by proto ve své pozici pro konferenci o financování rozvoje v Addis Abebě měly:

- **Potvrdit svůj kolektivní závazek EU poskytovat na rozvojovou pomoc 0,7 % HND**, a to s konkrétně vytyčeným horizontem, do kdy mají dárci tomuto mezinárodnímu závazku dostát, tj. rokem 2020. Velice vítáme i doporučení, aby do konce roku 2015 jednotliví dárci vypracovali **indikativní plán naplňování svého závazku** s tím, že pokud za ním významně zaostávají, měli by navyšování objemu ODA zahájit okamžitě. To se mj. týká i ČR, jejíž prostředky na zahraniční rozvojovou spolupráci dlouhodobě stagnují na úrovni kolem 0,11 % HND (za rok 2014 cca 4,3 mld. CZK) oproti platnému závazku poskytovat do roku 2015 ODA v trojnásobné výši, tj. 0,33 % HND¹.
- **Zacílit ODA především do nejméně rozvinutých zemí (tzv. LDCs) a „křehkých“ zemí**, přičemž je však potřeba mít na paměti i **nenahraditelnou roli ODA pro snižování nerovností**, tj. pro zlepšování přístupu k veřejným službám a pro podporu znevýhodněných skupin obyvatelstva **v zemích se středním příjmem (tzv. MICs)**, kde dnes žijí téměř dvě třetiny chudých lidí světa. Podporujeme **závazek OSN směřovat do LDCs ODA ve výši 0,15 – 0,20 % HND** dárcovských zemí.
- **Zlepšit efektivnost pomoci a rozvojové spolupráce** členských států EU. Podporujeme, aby podobně jako u výše zmíněného indikativního plánu pro naplňování závazku ohledně objemu ODA, evropští dárci přijali indikativní plány i pro **naplňování závazků efektivnosti** rozvojové spolupráce přijatých na zasedáních OECD na vysoké úrovni k efektivnosti pomoci v Římě, Paříži, Akkře a Busanu².

Za důležité také považujeme, aby EU v souladu se závěry 4. fóra OECD na vysoké úrovni k efektivnosti pomoci v Busanu zdůrazňovala **platnost principů efektivnosti rozvoje pro všechny jeho aktéry, ať už v roli dárců, příjemců nebo realizátorů**³. Ani ve snaze o intenzivnější zapojování nových aktérů do financování rozvoje nesmí v Závěrečném dokumentu zaniknout **rozdílnost rolí a primární zodpovědnost států** za naplňování rozvojových závazků. Podpora mobilizace nových financí ze soukromých zdrojů také není ospravedlněním neplnění platných závazků ohledně poskytování veřejných financí na rozvoj.

Klimatické finance pokládáme za neméně důležité zdroje pro udržitelný rozvoj jako ODA. Jejich poskytování by se však mělo dít **nad rámec ODA**. EU by měla ve své pozici podpořit jejich souběžný nárůst.

¹ Pro srovnání, pro období 2014 – 2020 má samotná ČR v rámci Evropských investičních a strukturálních fondů přislíbeno na svůj rozvoj od EU přes 650 mld. CZK (<http://dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>).

² Zásady efektivního rozvoje zahrnují: naplňování rozvojových priorit stanovených samotnými rozvojovými zeměmi (tj. princip vlastnictví rozvojového procesu), inkluzivní rozvojové partnerství, zaměření na výsledky (odstranění chudoby a nerovností, udržitelný rozvoj, zvyšování kapacit partnerských zemí), transparentnost a sdílenou odpovědnost (<http://www.oecd.org/dac/effectiveness/Busan%20partnership.pdf>).

³ OECD (2011): *Globální partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci* (<http://www.oecd.org/dac/effectiveness/Busan%20partnership.pdf>).

Prostředky pro naplňování rozvojového rámce po roce 2015

Vítáme, že EU podporuje **univerzální, inkluzivní a transformativní** charakter nového rozvojového rámce a jeho prosazování na úrovni mezinárodní i národní. Za klíčové pokládáme, aby **kromě mobilizace adekvátních finančních prostředků**, EU podporovala také:

- Prosazování **koherence politik pro udržitelný rozvoj** jako jednoho z hlavních pilířů agendy post-2015.
- **Participativní a inkluzivní vytváření pravidel a proces rozhodování**, který bude systematicky zahrnovat všechny skupiny společnosti, včetně těch znevýhodněných.
- **Systematické posilování postavení žen a dívek ve společnosti**, a to prosazováním jejich sexuálních a reprodukčních práv, vč. přístupu k informacím, vzdělání, službám i politickému rozhodování.
- **Dobrou správu věcí veřejných, transparentnost a odpovědnost** států a veřejných autorit vůči svým občanům.
- Alternativní **měření a vyhodnocování** „pokroku“, zohledňující kvalitu života lidí a stav planety oproti dosavadní praxi měření podle růstu HDP.
- Transparentní, nezávislé a účinné **monitorování** naplňování Cílů udržitelného rozvoje na základě disagregovaných dat.
- Transparentní, nezávislé a účinné **mechanismy vymahatelnosti** pravidel (tzv. *accountability mechanisms*), a to s důrazem na lokální a národní úroveň.
- Transformaci **mezinárodní finanční politiky a institucí, fiskální a obchodní politiky** v souladu s Cíli udržitelného rozvoje, respektující naplňování „pokroku“ dle alternativních indikátorů⁴.

Vážený pane ministře, závěrem bychom Vás rádi požádali o osobní schůzku a možnost projednání našich podnětů a požadavků. Věříme, že Česká republika, jako středně velký hráč v evropském kontextu, má v probíhajících jednáních příležitost projevit se jako aktivní a spolehlivý partner, který si je vědom toho, že udržitelný rozvoj je jednou z klíčových odpovědí na aktuální mezinárodní výzvy.

S úctou

Pavel Příbyl

Ředitel

ForS – České fórum pro rozvojovou spolupráci

---

⁴ Pro konkrétnější doporučení viz Příloha: CONCORD: *Position on the Means of Implementation*, květen 2015.